

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Πέμπτη 4 Ιανουαρίου 2018
Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ Α΄

Ξενοφώντας *Ελληνικά Βιβλίο 2. Κεφάλαιο 3, παρ. 50-51*

[50] Ὡς δ' εἰπὼν ταῦτα ἐπαύσατο, καὶ ἡ βουλή δῆλη ἐγένετο εὐμενῶς ἐπιθορυβήσασα, γνοὺς ὁ Κριτίας ὅτι εἰ ἐπιτρέψοι τῇ βουλῇ διαγηγίζεσθαι περὶ αὐτοῦ, ἀναφεύζοιτο, καὶ τοῦτο οὐ βιωτὸν ἠγησάμενος, προσελθὼν καὶ διαλεχθεὶς τι τοῖς τριάκοντα ἐξῆλθε, καὶ ἐπιστῆναι ἐκέλευσε τοὺς τὰ ἐγχειρίδια ἔχοντας φανερῶς τῇ βουλῇ ἐπὶ τοῖς δρυφάκτοις.

[51] Πάλιν δὲ εἰσελθὼν εἶπεν· Ἐγὼ, ὦ βουλή, νομίζω προστάτου ἔργον εἶναι οἴου δεῖ, ὃς ἂν ὀρῶν τοὺς φίλους ἐξαπατωμένους μὴ ἐπιτρέπη. Καὶ ἐγὼ οὖν τοῦτο ποιήσω. Καὶ γὰρ οἶδε οἱ ἐφεστηκότες οὐ φασιν ἡμῖν ἐπιτρέψαι, εἰ ἀνήσομεν ἄνδρα τὸν φανερῶς τὴν ὀλιγαρχίαν λυμαινόμενον. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς καινοῖς νόμοις τῶν μὲν ἐν τοῖς τρισχιλίοις ὄντων μηδένα ἀποθνήσκειν ἄνευ τῆς ὑμετέρας ψήφου, τῶν δ' ἔξω τοῦ καταλόγου κυρίους εἶναι τοὺς τριάκοντα θανατοῦν. Ἐγὼ οὖν, ἔφη, Θηραμένην τουτονὶ ἐξαλείφω ἐκ τοῦ καταλόγου, συνδοκοῦν ἅπασιν ἡμῖν. Καὶ τοῦτον, ἔφη, ἡμεῖς θανατοῦμεν.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β¹Ξενοφώντας *Ελληνικά Βιβλίο 2. Κεφάλαιο 3, παρ. 15-16*

[Μετάφραση: Ρόδης Ρούφος]

[15] Τον πρώτο καιρὸ ο Κριτίας κι ο Θηραμένης ἦταν ομοιδεάτες και φίλοι. Ο Κριτίας ὁμως -που ανάμεσα στ' ἄλλα εἶχε εξοριστὴ κίόλας ἀπὸ τους δημοκρατικούς-

¹ Σύμφωνα με τις οδηγίες αξιολόγησης του Υπουργείου Παιδείας (υπουργική απόφαση 11/11/2016) **δίνεται υποχρεωτικά** απόσπασμα κειμένου **διδαγμένο από μετάφραση** και τίθεται ζητούμενο που αναφέρεται στο απόσπασμα αυτό **σε συσχετισμό** με το πρωτότυπο κείμενο.

είχε διάθεση να σκοτώσει πολύν κόσμο, ενώ ο Θηραμένης εναντιωνόταν, λέγοντας ότι δεν ήταν λογικό να θανατώνουν ανθρώπους για μόνο το λόγο ότι τους τιμούσε ο λαός, έστω κι αν δεν πείραζαν σε τίποτα την καλή τάξη. «Στο κάτω-κάτω», τούλεγε, «κ' εγώ κ' εσύ έχουμε πει και κάνει πολλά για ν' αποχτήσουμε δημοτικότητα». [16] Ο άλλος πάλι αποκρινόταν (γιατί φερόταν ακόμα φιλικά στο Θηραμένη) ότι όποιος θέλει να κυριαρχή είν' υποχρεωμένος να βγάξει από τη μέση εκείνους που θα μπορούσαν να του σταθούν εμπόδιο: «Κι αν φαντάζεσαι ότι επειδή είμαστε τριάντα κι όχι ένας η εξουσία μας δε χρειάζεται τόση φροντίδα όσο και μια προσωπική τυραννία είσαι ανόητος».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Από το πρωτότυπο κείμενο (κείμενο α΄) να μεταφράσετε στα νέα ελληνικά το απόσπασμα: «*Ἐγώ, ὦ βουλή, νομίζω ... συνδοκοῦν ἅπασιν ἡμῖν*».

[Μονάδες 30]

B.1. α. Γιατί η δίκη του Θηραμένης χαρακτηρίζεται ως παρωδία; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας με χωρία από το κείμενο α΄.

[Μονάδες 10]

β. Τι ήταν οι *δρύφακτοι* ή *δρύφακτα* και ο *κατάλογος τῶν τρισχιλίων*;

[Μονάδες 10]

γ. Με βάση το πρωτότυπο κείμενο (κείμενο α΄) και το μεταφρασμένο (κείμενο β΄) να χαρακτηρίσετε τον Κριτία από τα λόγια και τις πράξεις του. Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας με χωρία και από τα δύο κείμενα.

[Μονάδες 10]

B.2. α. Να συνδέσετε τους τίτλους των έργων του Ξενοφώντα της στήλης Α με τις κατηγορίες στις οποίες ανήκουν στη στήλη Β.

A΄
1. Οικονομικός
2. Συμπόσιον
3. Πόροι ή Περί Προσόδων
4. Ἑλληνικά
5. Κύρον Παιδεία

B΄
α. Ιστορικά
β. Σωκρατικά
γ. Διδακτικά

[Μονάδες 5]

β. Να συμπληρώσετε τα κενά των προτάσεων:

- i) Δύο ιστορικές μορφές άσκησαν βαθύτατη επίδραση στην προσωπικότητα και στις ιδέες του Ξενοφώντος. Ο με το πρότυπο ζωής που πρόβαλε και ο με τα ηγετικά του προσόντα και την απλότητα της συμπεριφοράς του.
- ii) Τα είναι το μόνο ιστορικό σύγγραμμα του 4ου αι. π.Χ. που έχει σωθεί και αποτελεί τη σπουδαιότερη πηγή για γεγονότα της περιόδου 411-362 π.Χ.
- iii) Ο Ξενοφών κέρδισε τον θαυμασμό πολλών μελετητών, οι οποίοι τον αποκάλεσαν «άττική» και «άττική

[Μονάδες 5]

B.3. α. Να αντιστοιχίσετε τα ομόρριζα προς τις λέξεις του κειμένου *έχοντας* και *ποιήσω* ουσιαστικά (Α΄ στήλη) με την κατηγορία στην οποία ανήκουν (Β΄ στήλη).

A΄
1. σχῆμα
2. ποιημάτων
3. ποιήσεις
4. σχολείον
5. ποιητής

B΄
α) ενέργεια ή κατάσταση
β) τόπος
γ) αποτέλεσμα ενέργειας
δ) πρόσωπο που ενεργεί
ε) υποκοριστικό

[Μονάδες 5]

β. **επιστάτης, αλοιφή, λεξικό, λύματα, άνεση:** Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

[Μονάδες 5]

B. 4. α. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθέναν από τους παρακάτω ονοματικούς τύπους:

- τή βουλή:** την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό
- τι:** τη γενική του πληθυντικού
- ἄνδρα:** την κλητική του ενικού αριθμού
- ἡμῖν:** τη δοτική του πληθυντικού αριθμού στο γ΄ πρόσωπο
- τοῦτον:** την ονομαστική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος

[Μονάδες 5]

β. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

-**έγένετο**: το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ίδιου χρόνου

-**έπιτρέψοι**: το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής παρακειμένου στην ίδια φωνή

-**διαλεχθείς**: το απαρέμφοτο του ίδιου χρόνου

-**έξηλθε**: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του αορίστου β'

-**όρων**: το α' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού στην ίδια φωνή

[Μονάδες 5]

B.5. α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις λέξεις και να δηλώσετε τον όρο που προσδιορίζουν ή συμπληρώνουν:

εἰπὼν, εἶναι, ἐξαπατωμένους, ἄνδρα, τοῖς καινοῖς, ἅπασιν.

[Μονάδες 6]

β. Να δηλώσετε **το είδος** των παρακάτω δευτερευουσών προτάσεων:

-«Ὡς δ' εἰπὼν ταῦτα ἐπαύσατο»

-«ὅτι ἀναφεύζοιτο»

-«οἴου δεῖ»

-«εἰ ἀνήσομεν ἄνδρα τὸν φανερῶς τὴν ὀλιγαρχίαν λυμαινόμενον»

[Μονάδες 4]